

OPERATION DAGSVERKE 2020

Lektionsmaterial

ARBETA MED BARNNS RÄTTIGHETER PÅ RIKTIGT

unicef

för alla barn

INNEHÅLL

Operation Dagsverke 2020.....	3
Lektion 1 – En hälsning från Senegal.....	4
Lektion 2 – Att växa upp i Senegal.....	7
Lektion 3 – Varför går inte barnen i skolan?.....	10
Lektion 4 – Att gå i skolan är en mänsklig rättighet.....	14
Koppling till kursplaner.....	17

OPERATION DAGSVERKE 2020

Barn som inte går i skolan

I år är temat för Operation Dagsverke att barn i Senegal som inte går i skolan, eller slutar skolan efter alldeles för kort tid, ska få en andra chans att studera vidare. UNICEF är med och skapar utbildningsprogram som ger barn en chans att läsa in upp till två års missade studier i ett specialspår. Sedan kan barnen slussas in i den ordinarie skolgången alternativt läsa vidare på yrkesförberedande skola.

Grundskoleutbildning i Senegal är gratis och obligatorisk för alla upp till 16 års ålder. Trots det går 37 procent av barnen i grundskoleålder inte i skolan. De främsta orsakerna är fattigdom, långa avstånd till närmaste skola, brist på transportmöjligheter, barnarbete och barnäktenskap. Barnen som hamnar utanför skolsystemet går miste om sin rätt till utbildning, utveckling och att nå sin fulla potential i livet.

Lektionsmaterial till Operation Dagsverke

Till Operation Dagsverke finns lektioner för dig och din klass. Lektionerna ger fördjupade kunskaper om årets insamling. Innehållet bidrar också till att motivera eleverna att jobba med sina insamlingar. Ni väljer själva vilka övningar som passar er grupp, och om ni vill jobba i par, grupper eller i helklass. Kopplingar till kursplaner för högstadiet och gymnasiet hittar du längst bak i lektionsmaterialet.

Barnkonventionen och de globala målen

Operation Dagsverke har sin utgångspunkt i barns rättigheter. Ett mål är att eleverna lär sig mer om barnkonventionen. Genom lektionerna finns barnkonventionen och de globala målen med som en röd tråd.

Barnkonventionen – för alla barns rättigheter

Vi vill också tipsa om UNICEF Sveriges material med övningar om barnkonventionen. I "Barnkonventionen – för alla barns rättigheter" finns sex övningar med kortlekar och memory.

Läs mer om materialet här:

Gå till <https://unicef.se/skolor/bestall-skolmaterial>

Koppling till kursplaner

I Operation Dagsverke 2020 ingår flera moment som utvecklar elevernas kunskaper och förmågor. Att planera och genomföra en egen insamling får elever att växa och göra saker som på olika sätt fångas upp i styrdokumentet. Vid sidan av insamlingen bidrar även innehållet i övningarna till att eleverna arbetar inom ramarna för ämnes- och kursplaner. Läs mer om kopplingen till kursplanerna längst bak i häftet.

LEKTION 1

EN HÄLSNING FRÅN SENEGAL

Mål

Att lära sig om Operation Dagsverke 2020 och vad UNICEF gör för att underlätta för barn att gå i skolan i Senegal.

Inledning

I den här första lektionen om årets Operation Dagsverke möter du några personer som arbetar i Senegal inom skolprogrammet "Catch-up classes".

Film

Se filmen där Matthias Lansard, utbildningschef för UNICEF Senegal och läraren Adame Fall berättar om utbildningsprogrammet "Catch-up classes". Programmet ger barn en chans att läsa in missad skolgång. Filmen hittar du på unicef.se/operationdagsverke/material-till-anmalda-skolor

Diskutera

- Adame berättar att det är svårt att undervisa ett barn som är 12 år och som aldrig har gått i skolan. På vilka sätt kan det vara svårt för Adame tror ni?
- Hur tror ni att det skulle vara att börja skolan när ni är 12 år och att dina kompisar i klassen hade börjat i skolan redan när de var 6 år?
- Adame tycker att det är viktigt att alla barn ska få gå i skolan. Vad tror ni barnen gjorde när de inte gick i skolan?

Läget i Senegal

Läs information från ambassaden om det allmänna säkerhetsläget:
<https://www.swedenabroad.se/sv/om-utlandet-för-svenska-medborgare/senegal/reseinformation/ambassadens-reseinformation/>

Informationen på ambassadens hemsida fokuserar på säkerhet. Nu får ni undersöka om bilden av Senegal ser annorlunda ut om den förmedlas av researrangörer eller Senegals statliga turistbyrå.

- Undersök: <http://www.visitezlesenegal.com/en> (Senegalese Agency for Tourism).
- Sök även information om Senegal via internet på egen hand.

Diskutera

- Vilken syn på Senegal får ni av ambassadens beskrivning?
- Vad tycker ni är viktigt att tänka på när en reser till ett nytt land?
- Hur tycker ni att en som resenär kan förhålla sig till information från ambassaden i relation till annan reseinformation?
- Hur ser ni på att resa till Senegal? Skulle ni vilja göra det?

Barnkonventionen

Barnkonventionen innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. 196 länder har skrivit under och förbundit sig att följa reglerna. USA är det enda land som inte ratificerat barnkonventionen. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter, inte föräldrars eller andra vuxnas ägodelar. Den innehåller 54 artiklar som alla är lika viktiga och utgör en helhet, men det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn:

Artikel 2 Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3 Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.

Artikel 6 Alla barn har rätt till liv och utveckling.

Artikel 12 Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

UNICEF och barnkonventionen

I barnkonventionens artikel 45 finns det inskrivet att UNICEF ska arbeta för att bestämmelserna i konventionen följs överallt. Det uppdraget innebär att vi har ett nära samarbete med all världens regeringar och en unik möjlighet att angripa orsakerna till att barns rättigheter kränks.

Diskutera

- Kan ni ge några exempel på rättigheter som beskrivs i barnkonventionen?
- Välj ut tre rättigheter som ni tycker är extra viktiga för er. Motivera varför de är viktiga.
- Är barnkonventionen viktigare i vissa länder än andra? Är den till exempel mer eller mindre viktig i Sverige än något annat land? Förklara.

Länk till en lättöverskådlig version av barnkonventionen
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version>

ATT VÄXA UPP I SENEGAL

Mål

Att reflektera kring likheter och skillnader mellan Sverige och Senegal.

Inledning

Under 1980 och 1990-talen drabbades Senegal av en ekonomisk kris och dåliga år för jordbruket. Krisen ökade fattigdomen i landet, särskilt i områden där jordbruket drabbades av torka. Även fast grundskolan var gratis, blev de tillhörande kostnaderna för skoluniform och skolmaterial för mycket för många familjer. Senegal är ett land med många utmaningar för dess unga befolkning utöver att många barn inte går i skolan. Bland annat handlar det om barnäktenskap och arbetslöshet.

Arbetslöshet

Arbetslösheten är stor i Senegal och många av de arbetslösa saknar utbildning helt eller har bara grundläggande utbildning.

Barnäktenskap

En av tre flickor i Senegal gifts bort innan de har fyllt 18 år. Senegal är ett konservativt samhälle där etnicitet och religion kan bestämma vem en flicka ska gifta sig med. Män kan gifta sig med flera flickor. I Sverige är det självklart att barn inte ska vara gifta och att ingen ska tvingas in i äktenskap. Men på många håll i världen lever barn och ungdomar i sociala miljöer med helt andra normer och könsroller.

Fattigdom är den främsta orsaken till att föräldrar väljer att gifta bort sina barn och särskilt sina döttrar. Flickor upplevs som en ekonomisk börda och ett tidigt giftermål ses därför som den enda möjligheten för familjens överlevnad. Många anser också att ett tidigt giftermål erbjuder dottern skydd mot våld och sexuella övergrepp, och att maken kan inta rollen som manlig beskyddare.

Läs mer: <https://www.girlsnotbrides.org> <https://unicef.se/fakta/barnakteskap>

Film

Se filmen där Eva Dalekant från UNICEF Senegal ställer frågor till eleverna. Filmen hittar du på: unicef.se/operationdagsverke/material-till-anmalda-skolor

Diskutera

Jobba först med frågorna som ställs i filmen. Diskutera sedan följande:

- Eva berättar om Senegal och om utmaningar som vi inte har i samma utsträckning i Sverige. Vilka problem är det som hon nämner?
- Hon berättar också om likheter med Sverige och saker som är positiva. Ge exempel.

Globalis

Använd Globalis.se för att göra en jämförelse mellan Senegal och Sverige.

- Följ länken till globalis.se.
- Välj Senegal i rutan för land.
- Fyll i tabellen.
- Välj Sverige i rutan för land.
- Fyll i tabellen.
- Du kan läsa mer om varje indikator genom att klicka på det länkade ordet.
- Analysera tabellen och fundera på skillnaderna.

INDIKATORER	SENEGAL	SVERIGE
Antal år i skolan		
Arbetslöshet		
BNP per invånare		
Ekologiskt fotavtryck		
Elförsörjning		
Extrem fattigdom		
Grundskolegång		
Internetanvändare		
Jämställdhet i arbetslivet		
Rent vatten		
Sanitetsanläggningar		
Undernäring		

Diskutera

- Vad kan vi lära oss om Senegal genom att jämföra siffrorna mellan Sverige och Senegal?
- Tror ni att siffrorna på Globalis ger en bra bild av hur det är att växa upp och leva i Senegal respektive Sverige? Finns det annan fakta ni tycker är viktig? Förklara.

Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Här finns en lättöverskådlig version av barnkonventionen;

<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version>

- Gå igenom barnkonventionen och välj ut fem artiklar som ni tycker måste bli verklighet för att barnens situation i Senegal ska bli bättre.

Vill du läsa mer?

“Senegal’s constitution guarantees access to education for all children.”

<https://africa.com/heres-what-you-need-to-know-about-senegal/>

“In North Africa, the youth unemployment rate is 25% but is even greater in Senegal.”

<https://www.un.org/africarenewal/magazine/special-edition-youth-2017/africas-jobless-youth-cast-shadow-over-economic-growth>

Youth Unemployment: A Potential Destabilizing Force in Senegal?

<https://africaupclose.wilsoncenter.org/youth-unemployment-a-potential-destabilizing-force-in-senegal/>

“Tolv miljoner flickor gifts bort som barn varje år.”

<https://unicef.se/fakta/barnaktenskap>

VARFÖR GÅR INTE BARNEN I SKOLAN?

Mål

Att reflektera kring orsaker till att många barn inte går i skolan, främst i Senegal men även i Sverige.

Inledning

Några av anledningarna till att inte alla barn går i skolan i Senegal är:

- Fattigdom
- Barnarbete
- Barnäktenskap
- Informellt skolsystem vid sidan av det statliga skolsystemet

Fattigdom

Liksom andra fattiga låginkomstländer har Senegal en stor och ung befolkning. Fattiga familjer har generellt fler barn jämfört med rika familjer. Bristen på jämställdhet mellan könen reflekteras också i fattigdomen. Flickor och kvinnor drabbas ofta hårdare av fattigdom än pojkar och män.

Barnarbete

Nästan var fjärde barn i åldern fem till 14 år är tvungna att arbeta för att bidra till familjens ekonomi. Många slutar skolan helt innan tionde skolåret för att istället arbeta, exempelvis som hembiträden.

Barnäktenskap

Att flickor lämnar skolan på grund av tidigt och tvingat äktenskap är vanligt i Senegal. Trots att allt fler föräldrar inser vikten av att deras barn går i skolan, väljer många ändå att gifta bort sina döttrar. Det finns flera förklaringar till detta:

- Fattigdom är en viktig faktor. Vissa föräldrar har inte råd och tar hellre barnen ur skolan och gifter bort dem.
- Föräldrar vill inte riskera att skämmas för att deras döttrar blir gravida utanför äktenskap, de gifter hellre bort sina döttrar tidigt. Om döttrar blir gravida utanför äktenskap blir det ett problem för föräldrarna.
- Ytterligare en faktor är miljön i skolan som inte är gynnsam för att hålla flickorna kvar i utbildningen. Skolan kan inte erbjuda möjligheter för flickorna att sköta sin hygien i avskildhet.

Utanför skolsystemet

I västra Afrika finns ett system där pojkar, redan vid fem års ålder, skickas till informella koranskolor, så kallade daaras. Traditionen är mycket gammal och skolverksamheten har med tiden förändrats. Tanken med daaras var från början att barnen hjälpte till med odling och mat, i utbyte fick barnen utbildning i koranen. Idag är det vanligare att barnen utnyttjas och barnens jobb blir att tigga.

Diskutera

- Ser ni någon gemensam nämnare i anledningen till att barn inte går i skolan?
- Vilka åtgärder skulle ni föreslå som kan förändra situationen för att ge flickor samma möjligheter som pojkar att fullfölja grundskolan?
- Skulle det vara ett bra förslag att på laglig väg förbjuda barnäktenskap och barnarbete? Skulle en lag kunna förändra situationen tror ni? Förklara.
- När barnen i daaras blir äldre har de inte fått någon formell utbildning. Oftast kan de inte prata franska som är det officiella språket och de har inga yrkesfärdigheter. Vad tror ni händer med dessa barn när de blir gamla nog att lämna sina daaras?
- Vad tror ni utbildning betyder för framtiden och landets utveckling?

Film

Se de korta filmerna med barnen som går i "Catch-up classes" i Senegal. Filmerna hittar du på: [unicef.se/operationdagsverke/material-till-anmalda-skolor](https://www.unicef.se/operationdagsverke/material-till-anmalda-skolor)

Diskutera

- Filmerna förmedlar något om barnens relation till skolan. Hur skulle ni beskriva barnens syn på skolan?
- I Sverige är skolan något självklart, kanske något man känner sig tvingade till. Vad tror ni det är som skapar skillnaden mellan hur barn i Sverige och Senegal upplever skolan?
- I filmen med Bara säger han att om han inte studerar kommer han inte ha något jobb när han blir stor. Vilka likheter finns med Sverige? Förklara.
- I filmen med Badara frågar han er om allt är bra och hur studierna går. Vad vill ni svara Badara?

Barnkonventionen

I Sverige är det tusentals barn som inte går i skolan, samtidigt anger barnkonventionen att det är alla barns rätt att gå i skolan. Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige. Lagen ger domstolar och myndigheter både en större skyldighet och en ökad möjlighet att sätta barnets rättigheter i fokus.

- Vad tror ni det beror på att det finns barn i Sverige som inte går i skolan?
- Hur påverkas barns framtidsutsikter av att inte gå i skolan?
- Diskutera hur en kan göra för att alla barn ska gå i skolan i Sverige.

Globala målen

Delmål 4.1

Avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet

Delmålet anger att alla världens länder senast 2030 ska säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

- Vilka förändringar krävs i ett land som Senegal för att alla barnen ska få gå i skolan?
- I Sverige förs ibland diskussion på politisk nivå om att göra gymnasieskolan obligatorisk. Vilka fördelar och nackdelar finns det med att göra gymnasieskolan obligatorisk?

FÖRDJUPNING

Film

I Senegal uppskattas 100 000 pojkar bo i traditionella koranskolor. Istället för undervisning tvingas barnen att tigga ris, socker och pengar. Se filmen som beskriver den tuffa situationen för barnen där.

<https://vimeo.com/166461585>

Diskutera och svara på frågorna

Barnen på bilderna i filmen får inte gå i en riktig skola, de tvingas leva under hemska omständigheter utan tak över huvudet, med brist på mat och sjukvård. De har fått lämna sina hem för att lyda under ledare som misshandlar barnen och tvingar dem att tigga.

- Till en av bilderna berättar Mario att barnen såg ut som spöken vid floden. Vad menar han med det?
- På vilket sätt menar Mario att hans bilder kan göra skillnad och skapa en förändring?

Vill du fördjupa dig mer?

“Thousands of boys forced to beg by religious schools in Senegal”

<https://edition.cnn.com/2019/11/08/africa/forced-child-begging-senegal-intl/index.html>

“The Legacy of Photos”

<https://witness.worldpressphoto.org/the-legacy-of-photos-bb71b65afb45>

“It’s about poverty. Families need their children to go to work.”

<https://www.theguardian.com/education/2007/aug/21/schoolsworldwide.schools>

“Girls early school drop-out”

<https://www.youtube.com/watch?v=pv2fdaRGJic>

“Senegalese girls forced to drop out of school and work as domestic help”

https://www.unicef.org/infobycountry/senegal_56856.html

LEKTION 4

ATT GÅ I SKOLAN ÄR EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET

Mål

Att reflektera kring rätten att gå i skolan.

Inledning

Globala målen är en agenda för hållbar utveckling som alla världens länder antagit. Målen finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030,

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen.

I den här lektionen får ni lära mer om globala målen och betydelsen av utbildning.

Skolgång

Börja med att jämföra skolgång i Sverige och i Senegal.

- Gå till varldskoll.se.
- Under FOKUS väljer du "Skolgång".
- Gå till "JÄMFÖR LÄNDER".
- Ta fram Senegal i listan.
- Välj om du tror att skolgången är högre eller lägre i Senegal jämfört med i Sverige?
- Vad visar svaret, hur stor är skillnaden?

Globala målen

Det finns flera orsaker till att färre barn i Senegal än i Sverige går i skolan. Börja med att titta på vilka av de globala målen som kan bidra till att förändra situationen.

- Fortsätt att arbeta på sidan på Världskoll.
- Gå lite längre ned på sidan till "GLOBALA MÅL".
- Med hjälp av pilarna kan du bläddra bland de globala målen och läsa mer om vad de innebär.
- Ange i tabellen vilka av de globala målen som världens länder måste arbeta med för att alla barn i världen ska gå i skolan.
- Ange också ett delmål som du tycker är viktigt för barnen i Senegal. Du kan läsa mer om de globala målen på globalamalen.se.

MÅLNUMMER	MÅL RUBRIK	VIKTIGT DELMÅL

Barnkonventionen och globala målen

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det beräknas fortfarande 774 miljoner människor i världen inte kunna skriva och läsa, varav två tredjedelar är kvinnor. Forskning visar att inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämställdhet i varje samhälle.

Diskutera i par

- Varför går ni i skolan?
- På vilka sätt skulle det begränsa er om ni inte fick gå i skolan?
- Vad tror ni skulle hända med samhället om endast vissa grupper fick tillgång till utbildning?

Barnkonventionen och utbildning

Varje barn ska ha en plats i ett klassrum

Att gå i grundskolan är en mänsklig rättighet, och det ska inte kosta någonting. Men fortfarande står många miljoner barn runt om i världen utanför skolan. De främsta orsakerna är fattigdom och diskriminering.

Artiklar från barnkonventionen

- Artikel 28** Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.
- Artikel 29** Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.
- Artikel 30** Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.
- Artikel 31** Barn har rätt till lek, vila och fritid.
- Artikel 32** Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot arbete som är skadligt eller som hindrar barnets skolgång.

Vill du läsa mer?

Läs hela barnkonventionen på UNICEFs hemsida.

<https://unicef.se/barnkonventionen>

Lär om de 17 globala målen på UNDPs hemsida.

<https://www.globalamalen.se/>

Läs mer om rätten till utbildning i ett av UNICEFs faktablad.

<https://unicef.se/fakta/utbildning>

“Senegal’s constitution guarantees access to education for all children”.

<https://africa.com/heres-what-you-need-to-know-about-senegal/>

KOPPLING TILL KURSPLANER

I Operation Dagsverke 2020 ingår flera moment som utvecklar elevernas kunskaper och förmågor. Att planera och genomföra en egen insamling får elever att växa och göra saker som på olika sätt fångas upp i styrdokumentet. Vid sidan av insamlingen bidrar även innehållet i övningarna till att eleverna arbetar inom ramarna för ämnes- och kursplaner.

Genom att arbeta med Operation Dagsverke kan eleverna bland annat nå följande delar ur centralt innehåll i följande ämnen.

Grundskola årskurs 7–9

BILD

- Digital bearbetning av fotografier och andra typer av bilder.
- Presentationer av eget bildskapande.
- Framställning av berättande informativa och samhällsorienterande bilder om egna erfarenheter, åsikter och upplevelser.

GEOGRAFI

- Hur jordens befolkning är fördelad över jordklotet samt orsaker till och konsekvenser av den ojämna befolkningsfördelningen. Migration och urbanisering och orsaker till och konsekvenser av detta.
- Namn och läge på världsdelarnas viktigare länder, vatten, öar, berg, öknar, regioner och orter.
- Förekomst av och orsaker till fattigdom och ohälsa i olika delar av världen.
- Samband mellan fattigdom, ohälsa och faktorer, som befolkningstäthet, klimat och naturresurser.

HISTORIA

- Den europeiska dominansen, imperialism och kolonialism.
- Aktuella konflikter i världen och historiska perspektiv på dessa.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

RELIGIONSKUNSKAP

- Föreställningar om det goda livet och den goda människan kopplat till olika etiska resonemang, till exempel dygdetik.
- Etiska frågor samt människosynen i några religioner och andra livsåskådningar.
- Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse samt diskrimineringsgrunderna i svensk lag.
- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.

- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.
- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

SVENSKA

- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.
- Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer.
- Svenska som andraspråk
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.
- Olika sätt att bearbeta egna och gemensamma texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter.
- Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts.
- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala medier och verktyg, för att planera och genomföra en presentation.

MUSIK

- Musikskapande i olika genrer, till exempel visor, ljudkompositioner och låtar.
- Musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras.
- Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.
- Ljudets och musikens fysiska, tanke- och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.

Gymnasiet

BILD

- Arbete med konstnärliga processer, både enskilt och i grupp. Metoder för idéproduktion, till exempel brainstorming, skissarbete, inspirerande förebilder. Problemlösning i bild. Metoder för att driva och ta ansvar för egna arbetsprocesser och dokumentation, till exempel portföljmetoden.

GEOGRAFI 1

- Den globala spelplanen och lokal utveckling. Samband mellan befolkningsutveckling, resurstillgång, resursanvändning och intressekonflikter. Etiska frågor kopplade till konkurrensen om jordens resurser, alternativa och möjliga vägar till social rättvisa och hållbar utveckling.

RELIGIONSKUNSKAP 1

- Tolkning och analys av olika teorier och modeller inom normativ etik samt hur dessa kan tillämpas. Etiska och andra moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.
- Analys av argument i etiska frågor med utgångspunkt i kristendomen, övriga världsreligioner, livsåskådningar och elevernas egna ställningstaganden.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

SVENSKA

- Muntlig framställning med fokus på mottagaranpassning. Faktorer som gör en muntlig presentation intressant och övertygande. Användning av presentationstekniska hjälpmedel som stöd för muntlig framställning. Olika sätt att lyssna och ge respons som är anpassad till kommunikationssituationen.
- Argumentationsteknik och skriftlig framställning av argumenterande text.

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Strategier för att förstå och göra sig förstådd i samtal och diskussioner. Deltagande i samtal och diskussioner, där språk, innehåll och disposition anpassats till ämne, syfte, situation och mottagare, och där argument används för att tydliggöra egna åsikter och bemöta andras argument. Användning av såväl digitala som andra presentationstekniska hjälpmedel för att stödja och förbättra muntliga framställningar.

Med Operation Dagsverke erbjuder vi lättarbetade övningar som är kopplade till kurs- och läroplaner för högstadiet. Ni väljer själva vilka av övningarna som passar bäst för er.